

Somalische christen spreekt zich uit

Een Nederlandse ondergrondse kerk

Wie aan vervolgte christenen denkt, noemt Noord-Korea of Saoedi-Arabië. Dat het tolerante Nederland óók een ondergrondse kerk heeft, weet bijna niemand. X klimt – niet zonder risico – uit de schuilkelder van de ondergrondse Somalische kerk in Nederland. Simon van Dijk* van Stichting Gave ontfermt zich over hem en zijn landgenoten.

Je mond valt open van verbazing én verbijstering als X zijn levensverhaal vertelt. Uit de mond van deze Somalische jongen komt in een uur tijd een aanzienlijke berg pijn, afwijzing, onrecht en verdriet. Over zijn moeder die hem 'verkocht' aan een smokkelbende, zijn zwerftochten door Somalië, zijn agressie en de terugkerende confrontatie met de dood. Toch is X's ondertoon geen moment verbitterd. Hij weet steeds een positieve voetnoot te plaatsen bij stuk voor stuk traumatische ervaringen. Zijn geheim? Een bevrijdend geloof in Jezus Christus, en dat voor een ex-moslim uit een door burgeroorlog verscheurd land.

Doodsbedreiging

Die overtuiging kan hem op Somalische bodem letterlijk zijn hoofd kosten. Wie op de videowebsite youtube.com zoekt, komt gruwelijke beelden tegen van vaak rustige

Zijn moeder 'verkocht' X aan een smokkelbende

christenen, die in handen zijn gevallen van koelbloedige islamitische moordenaars. Videobeelden van een grimmige realiteit die X ook kent. "Dat is het lot van Christus volgen in Somalië," vertelt de zoon van een imam in het huis van Gave-medewerker Simon van Dijk. Voor zover bekend, onthoofdden deze militaries in 2008 vijftien bekeerde ex-moslams en dit jaar zijn tot nu toe al dertien men-



sen vermoord, zo liet de Amerikaanse mensenrechtenorganisatie International Christian Concern weten. “Ik merk dat het handjevol christenen uit mijn land in Nederland daarom vreselijk benauwd is om zich publiekelijk uit te spreken voor hun geloof in de God van de Bijbel. Niemand kiest uit zichzelf voor doodsb bedreigingen, hatemails of verstoting uit de familie of clan. Ik ook niet. Toch geloof ik met heel mijn hart dat Nederland moeten weten wie wij zijn: er bestaat een weliswaar kleine, maar levende ondergrondse kerk in jullie midden! Daarnaast wordt het tijd dat wij, Somalische christenen, kleur bekennen, de angst achter ons laten en openlijk getuigen van onze liefde voor Jezus Christus.”

Lef

Simon van Dijk (37) luistert aandachtig naar X, al kent hij zijn verhaal en dat van veel andere Somalische christenen als zijn broekzak. De medewerker van Stichting Gave, die dit voorjaar twee maanden onder Somaliërs in Ethiopië leefde (zie kader), zoekt naar juiste woorden om de stap van X te duiden. “Ik vind het ge-

‘Niemand kiest uit zichzelf voor doodsb bedreigingen uit de familie of clan’

weldig dat hij gehoorzaam wil zijn aan de bijbelse opdracht om onder elke omstandigheid te getuigen. Dat is een moeilijke, maar niet te negeren boodschap, al heb ik als Nederlander erg makkelijk praten. De andere kant is dat ik me zorgen maak over de gevolgen, want de invloed van radicale islamieten mag je niet onderschatten. Maar X heeft hier goed over nagedacht en ziet het als zijn opdracht om misschien wel als eerste het verhaal van verborgen Somalische christenen in de media te vertellen. De bijkomende risico’s neemt hij – om Jezus’ wil – voor lief. Dat getuigt van lef en een rotsvast vertrouwen in zijn Heiland.”

Koesteren

Op de vraag of Visie een bezoekje kan brengen aan de verborgen Somalische kerk, begint Van Dijk wat moeilijk te kijken. “Zou ik echt een journalist – geflankeerd door een schietgrage fotograaf – meenemen naar deze bijeenkomst, dan kan ik de tent wel sluiten,” verwoordt hij zijn bedenkingen. “Het is uniek in de wereld dat maximaal 25 Somalische christenen eens per maand voor een dienst sa-

‘Je denkt al snel aan piraten’

Bijna dertig procent van alle asielzoekers die ons land binnenkomt, heeft een Somalische identiteit. Momenteel verblijven maar liefst 5600 mensen uit dit land op een asielzoekerscentrum (azc), wat daarmee de grootste groep nieuwkomers in ons land is. Een stevige uitdaging voor Stichting Gave, die kerken en asielzoekers bij elkaar brengt. Simon van Dijk, sinds een jaar teamleider Somaliërs, liet daarom geen gras groeien over zijn bediening. Dit voorjaar bezocht hij samen met zijn vrouw de Ethiopische regio Ogaden, waar Somaliërs de meerderheid vormen. Hij vertrok naar dit gebied om zijn nieuwe doelgroep beter te leren kennen, de cultuur van binnenuit op te snuiven en meer gevoel bij dit veelgeplaagde volk te krijgen. Dat het geen liefde op het eerste gezicht was, geeft de evangelist eerlijk toe, die jarenlang in het middelbare onderwijs werkte. “Somaliërs hebben weinig krediet in het Westen, bij mij aanvankelijk ook niet. Je denkt al snel aan gesloten types en vooral aan piraten die



Somalische vrouwen in Ogaden.

koopvaardij schepen overvallen of de bemanning gijzelen. Inhoudelijk sprak het werk me meteen aan, maar de doelgroep niet. Diep in mijn hart heb ik ook lange tijd een onderhuidse angst gehad voor moslims.” Dat asielzoekers uit dit Oost-Afrikaanse land zijn ‘werk’ werden en het azc zijn kantoor, lijkt hem nog altijd wat te verbazen. “Maar het is pionieren, waarbij bemoedigingen en teleurstellingen elkaar in rap tempo afwisselen. Ja, ik heb in één jaar tijd nog nooit zoveel meegemaakt. Van de indrukwekkende reis tot een ziedende Somaliër die mij met een groot vleesmes achterna zat. Dit zal ik nooit vergeten, net als de emotionele ontmoetingen tussen Somalische christenen die hier voor het eerst ontdekten dat ze niet de enige volgelingen van Jezus zijn. Zie je het al voor je? Nederlandse kerkgangers die elkaar op zondagochtend om de hals vlieden.”

Stichting Gave bestaat dit jaar 15 jaar en dat wordt zaterdag 3 oktober gevierd op de landelijke Gave-dag in Barneveld: www.gave.nl



Niemand weet hoeveel ‘schapen’ de Herder hoedt onder Somaliërs.

menkomen en dat moeten we koesteren. De tijd voor openheid is nog lang niet rijp, hoewel enkele sterke broeders zoals X er wel klaar voor zijn. Maar Somaliërs zijn behoorlijk achterdochtig, mede door het vreselijke leed dat hen al generaties lang heen en weer slingert. Daarnaast zijn enkele leden van de gemeenschap mishandeld, uit hun familie verstoten of zelfs met de dood bedreigd. Soms via de telefoon, soms via een haatdragend briefje onder de ruitenwipper. Dan komt vervolging om

je geloof vreselijk dichtbij. Zelfs Somaliërs kunnen niet onaangekondigd binnen komen wandelen, want je weet nooit of het een infiltrant is. Daarom voeren we eerst een gesprek met een nieuweling en we verwachten van de persoon dat hij aangesloten is bij een kerk, of zich heeft laten dopen.” Wat X betreft, komt er liever vandaag dan morgen een mooi bord boven de deur van de samenkomsten, waar de gelovigen God in hun eigen taal aanbidden. “For-



meel is Somalië, met een kleine tien miljoen inwoners, volledig islamitisch en dus is het merendeel van de asielzoekers uit mijn vaderland een trouwe volgeling van

In 2008 werden maar liefst vijftien bekeerde ex-moslims onthoofd

de profeet Mohammed,” vertelt de gespierde adolescent, die dit schooljaar aan een mbo-opleiding internationale handel begint. “Maar ik ben ervan overtuigd dat er tussen al die 25.000 Somaliërs in Nederland meer verborgen christenen wonen, die allemaal denken dat ze de enigen zijn. Ook hen gun ik deze ontmoetingen. Mijn droom is dat wij samen een sterke en open gemeenschap kunnen bouwen met een eigen Somalisch karakter.”

Kindersmokkel

Het valt op dat de woorden van de jonge X vol zitten met zachtmoedige strijdlust, uitgesproken in vloeiend Nederlands met een bijna randstedelijke tongval. Dat hij de taal zo goed spreekt, heeft hij te ‘danken’ aan zijn biologische moeder. Zij verstootte hem vóór zijn tweede verjaardag. Hierdoor kon hij een van de slachtoffers worden van de zogenaamde kinderbijslagsmokkel, die de EO-redactie van *Netwerk* in 2006 onthulde. Uit die reportage bleek dat Somalische kinderen naar Nederland werden gesmokkeld en bij ‘pseudo-ouders’ terecht kwamen, waardoor er aanspraak gemaakt kon worden op kinderbijslag en andere vergoedin-

gen. Dit nieuws leidde destijds direct tot Kamervragen en een strafrechtelijk onderzoek, mede omdat de slachtoffers vaak op latere leeftijd – zonder papieren – naar hun vaderland terug werden gestuurd en daar aan hun lot werden overgelaten. Precies hetzelfde overkwam X, die zowel in Nederland als Engeland bij ‘familie’ woonde. “Drie jaar geleden droogde de financiële ondersteuning op, ben ik op het vliegtuig gezet en via Syrië gedumpt in Somalië. Daar verloor ik mijn paspoort en geld. Ik zwierf maanden door diverse Somalische steden om te overleven.”

Wanhoopspoging

Staat Somalië al decennia voor anarchie, X was de verpersoonlijking van die wetteloze toestand. “Ik had in Engeland twee jaar lang geleefd als een alcoholist, die ’s ochtends als eerste een flesje bier opentrok. Eenmaal in het strenge Somalië kon ik niet meer aan drank komen en begon ik chat te kauwen, een Afrikaans stimuleringsmiddel. Dit gooide alle remmen los en ik viel mensen om het minste of geringste aan. Mijn onderhuidse verdriet en frustratie gaf ik de vrije hand, terwijl ik nu weet dat het een wanhoopspoging was, omdat ik veiligheid en geborgenheid zocht.”

Hoewel hij sporadisch contact had met zijn biologische moeder, vond hij bij haar en de rest van de familie niet de liefde die hij zocht. Integendeel. “Ze gooiden me in de gevangenis, omdat ik me veel te westers gedroeg en de islam niet meer serieus nam. Het was voor mijn eigen bescherming, zeiden ze, want ik moest me

weer bekeren en niet langer mijn familie tot schande zijn. Maar in die vreselijke maanden kreeg ik steeds meer weerstand tegen de godsdienst. Ik kon me steeds minder vinden in haatdragende verzen in de Koran en weekte me langzaam los.”

Knuffelen

Na zijn vrijlating kreeg X een tip om bij de Nederlandse ambassade in buurland Ethiopië aan te kloppen. Die zou hem ongetwijfeld willen helpen om zijn paspoort terug te krijgen en hem veiligheid bieden. “Vier maanden lang stond ik daar elke ochtend voor de deur, maar kreeg steeds nul op mijn rekest. ‘Er werd aan gewerkt,’” glimlacht X flauwtjes, die via via in contact kwam met een Nederlands echtpaar in de hoofdstad Addis Abeba. Zij deelden het Evangelie met hem. “Ik kan met geen pen beschrijven wat ik ervoer toen de liefde van Christus in mij kwam,” zegt X. “De dag na mijn bekering liep ik over straat en begon ik zelfs bedelaars te knuffelen, terwijl ik normaal zo’n hekel aan hen had. Natuurlijk kon ik niet op die roze wolk blijven zitten en is het leven met God een strijd. Maar ik ervaar rust, dit tot groot ongenoegen van veel familie en clangenoten. Af en toe heb ik contact met hen. Soms vragen ze me via de telefoon om geld en af en toe krijg ik via e-mail bedreigingen van clangenoten met teksten als: ‘Je bent zo goed als dood’ of ‘Wacht maar tot ze je te pakken krijgen.’ Dat doet pijn, al wil ik blijven investeren in mijn familie

‘Je weet nooit of het een infiltrant is’

en clan. Tegelijk vind ik dat best spannend, want ze gaan letterlijk over lijken. Maar ik heb liefde voor mijn volk en laat hen – ondanks de afwijzing van vroeger en nu – niet in de steek. De tijd dat wij, christelijke Somaliërs, stil in een hoekje blijven zitten, is voorbij. Niemand heeft me de opdracht gegeven om Christus voor mezelf te houden. Misschien ga ik ooit wel terug naar Somalië om daar het Evangelie te verkondigen.”

*Om het werk van Gave niet te schaden, is Simon van Dijk een gefingeerde naam.

TEKST: Maarten Nota

BEELD: Gert-Jan van der Tuuk